

Institutt for psykologi

Eksamensoppgave i PSY2018/PSYPRO4318 – kvalitative forskningsmetoder

Faglig kontakt under eksamen:

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato:

Eksamenstid (fra-til):

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler:

Målform/språk: Bokmål

Antall sider (uten forside):

Informasjon om trykking av eksamensoppgave

Originalen er:

1-sidig 2-sidig

sort/hvit farger

skal ha flervalgskjema

Kontrollert av:

Dato

Sign

Besvar to (2) av de tre oppgavene nedenfor

1. Gjør rede for IPA og drøft hvordan denne analysetilnærmingen skiller seg fra diskursanalyse.

Diskuter styrker og svakheter i disse tilnærmingene til kvalitative data.

2. Diskuter kvalitetskriterier i kvalitativ forskning.

3. Hvilke likheter og forskjeller foreligger mellom intervju og observasjon som metoder for datainnsamling? Legg spesiell vekt på styrker og svakheter i disse metodiske tilnærmingene i drøftingen.

Sensorveiledning:

Eksamen i PSY2018/PSYPRO4318 Kvalitative forskningsmetoder.

Besvar to (2) av de tre oppgavene nedenfor

Oppgave 1. *Gjør rede for IPA og drøft hvordan denne analysetilnærmingen skiller seg fra diskursanalyse. Diskuter styrker og svakheter i disse tilnærmingene til kvalitative data.*

Besvarelse: Sentrale kjennetegn ved IPA må gjøres rede for (fortolkende, ideografisk, levde opplevelser, ren psykologisk metode, alternativ til DA, forenelig med eksisterende teori og tradisjonelt psykologisk begrepsapparat). Jonathan Smith bør nevnes som en sentral forfatter innenfor denne analysetilnærmingen. Analysene i IPA vil være aktiv fortolkning av deltakernes fortolkninger (dobbel hermeneutikk). En forsker som bruker IPA har gjerne et mer spesifikt formål med datainnsamlingen.

Hva er IPA? (Smith, 2008) • «Exploring lived experiences»

- Studiet av hvordan mennesker gjør mening ut av sine store livshendelser
- Deltakerne er eksperter på egne opplevelser, forskeren fortolker og forstår/forklarer kompleksitet i opplevelsene
- Den metoden i pensum som er sterkest knyttet til psykologi
- Fokus på livsendrende, unike, spesielle hendelser
- Gi en nøyaktig beskrivelse av opplevelser
- Forenelig med psykologisk teori og forklaringer

Interpretative Phenomenological Analysis (IPA)

- Jonathan Smith: artikkel i 1996 markerer opprinnelsen til IPA

Smith, J.A. (1996). Beyond the divide between cognition and discourse: Using interpretative phenomenological analysis in health psychology. *Psychology & Health, 11*, 261–271.

- Forkjemper for psykologi som fokuserte på rikholdige og detaljert beskrivelse av personlige opplevelser
- En metode spesifikt for psykologien
- Et kvalitativt alternativ til diskursanalyse
 - Datainnsamling
 - Forskningsspørsmål
 - Utvalgsplan
 - Semi-strukturert intervju med lydopptak

Deltakerne er ekspert på sine egne opplevelser. Ydmykhet, refleksjon viktig. La deltakerne si det de ønsker, når de vil. (fleksibelt intervju). Møt forberedt, skape en god atmosfære. Generelle ting som gir et godt intervju. Forskeren er sitt eget verktøy. Gode ferdigheter bidrar til godt intervju, som er avgjørende for et godt resultat.

- Transkribering (vanlig ord-for-ord)
- Dataanalyse
 - Bli kjent med case og innledende kommentarer
 - Identifisering av foreløpige tema
 - Leting etter sammenheng mellom tema
 - Systematisk tabell over tema
 - Analyse av flere case
 - Skrive rapport

I analysene er det viktig å starte med en innledende koding, ikke for langt unna dataene. Gi merkelapper til dataene. Analyserer intervjuet fra en informant ferdig før man starter på de andre.

Induktiv og idiografisk.

- Deltakere
 - ”Less is more”
 - Få deltakere 5-8 (3-6 i studentprosjekt)
 - Case-studier mulig
 - Maks grense på 10 deltakere (Smith et al., 1999)
 - Homogenitet

Diskursanalyse skiller seg fra IPA på flere områder, spesielt med sitt fokus på språk.

Spesielt Foucault har fokus på språk for konstituering av makt, og har utviklet en stegvis analyse.

Disse innebærer: 1. Diskursive konstruksjoner (fokus på identifisering av diskursobjekter i teksten) 2.

Forskjeller mellom de diskursive konstruksjonene (hvordan bidrar de ulike tekstfragmentene til

konstruksjon av diskurser), 3. Handlingsorientering (hva er funksjonen til diskursene, hvilken

relasjon har den til den øvrige teksten), 4. Posisjonering (hva sier diskursene om rettigheter og plikter

til de involverte?), 5. Praksis (hvordan setter diskursene restriksjoner og muligheter for handling?) og

6. Subjektivitet (relasjon mellom diskurs og hvordan posisjoneringen påvirker personens kognisjon

og emosjoner?) (se også Smith, pp. 156 – 161 for detaljer). Diskursanalyse har i motsetning til IPA

ikke sterke føringer på koding. Diskursanalyser gjennomføres også gjerne på et mindre antall

informanter/intervjuer, og kan også være egnede for å studere andre datakilder enn intervjudata. De

ulike analysetilnærmingene er egnet til å besvare ulike problemstillinger, og en sterk besvarelse bør

gå inn på hvilke typer problemstillinger de ulike analysetilnærmingene er egnet til å belyse. En styrke

med IPA er den klare forankringen i psykologi, en relativt systematisk tilnærming til analyser av

kvalitative data og gjennom transparente metodesteg genererer denne i stor grad reproducerbare

resultater. Diskursanalyser har sterkere fokus på virkeligheten blir sosialt konstruert gjennom språket,

og gir bedre forståelse av hvordan språket brukes for å konstruere virkeligheten rundt oss. Resultatene

kan noen ganger bli idiosynkratiske, sterkt kontekstspesifikke og analysetilnærmingen er krevende.

Diskursanalyse er også mer en metodologi enn en metode, har flere underretninger og er sterkt

relativistisk. Det er ikke forventet at besvarelsene går inn på alle aspekter nevnt over, men noen av de

mer sentrale forskjellene mellom tilnærmingene bør diskuteres.

Oppgave 2. *Diskuter kvalitetskriterier i kvalitativ forskning.*

Besvarelse: Kvalitet og validitet henger nært sammen, og det vil være naturlig å gå inn på begge deler selv om oppgaveteksten fokuserer på kvalitet. Studentene bør gå inn på retningslinjene i pensum som benyttes for å spesifisere hva som kjennetegner godt arbeid innenfor flere av de ulike analyseretningene (f.eks. tematisk analyse, IPA, GT etc.). Kvalitetskriterier for kvalitativ forskning er på mange måter sammenfallende med kvalitetskriterier i kvantitative tilnærminger. Frembringe ny kunnskap, systematisk og transparent. Kvalitetskriterier og validitetskriteriene/valideringsprosedyrer i kvalitativ forskning avhenger av epistemologisk ståsted. Enkelte avviser validitetskriterier i sin helhet pga. av sterke koblinger mot kvantitativt begrepsapparat.

Kvalitetskriterier og epistemologisk ståsted: Realister: En objektiv virkelighet som forskeren har tilgang til

Relativister:

1. Ekstrem relativist: Avviser alle kvalitetskriterier 2. Antirealist: Avviser tradisjonelle kriterier som upassende, men noen kriterier er felles 3. Subtil realist: Tillater kvalitetskriterier lånt fra kvantitativ forskning.

Felles kvalitetskriterier for kvantitativ og kvalitativ forskning: 1. Er studien original og innovativ? Frembringer denne ny kunnskap? 2. Er forskningsspørsmålet teoretisk, praktisk eller sosialt viktig? 3. Bruker studien gode (presise og valide) data? 4. Er påstandene i studien godt underbygget? 5. Tilbyr studien nye perspektiver på temaet? 6. Løser/belyser studiet uenigheter i feltet?

Studentene kan også gå inn på hva som er god kvalitativ forskning, med fokus på Meyrick, (2006): Et fokus på praksis mer enn vitenskapsteoretiske diskusjoner, ulike retninger har egne syn på hva som er en god tilnærming. Videre kan dette deles inn i tre ontologiske grupper: – Antirealister – Kvalitativ

og kvantitativ forskning trenger ulike kriterier – Fjerning av feilkilder er felles kriterier for begge, men med noen variasjoner. Oakley (2000) hevder at bevissthet om og annerkjennelse av feil er et sentralt skille mellom god og dårlig forskning. Meyrick (2006) hevder videre at diversitet er viktig for god kvalitativ forskning, men delt behov for kvalitetssikringsverktøy. Hva er felles? – Transparens – Systematisk. Pluralistisk tilnærming til kvalitet og rigør. Posisjonering. Potter: (1998) ”Justification of analytic claims” Analyser som passer data er valid. All kvalitativ forskning er valid.

Transkriberingsprosessen -grad av validitet Validitetskriterier i kvalitative studier. Triangulering – både på datainnsamling og analysetilnærming. Respondentvalidering/participant feedback. Tydelig beskrivelse av datainnsamling og analyse: Paper trail. Refleksivitet. Negativt case analyse 28 Validitet i kvalitativ forskning (Creswell & Miller, 2000). Postpositivist/systematisk – Søker validitet og prosedyrer for å avgjøre det/kvantitative termer – Triangulering - Memberchecking- Gjennomlesning • Konstruktivistisk – Fortolkende-kontekst – Avkreftede bevis-Være lenge i feltet – Tykke, rike beskrivelser • Kritisk perspektiv – Kritisk til validitet – Refleksivitet -Samarbeid -Peer debriefing Kjerneprinsipp for evaluering av validitet (Yardley, 2015).

I tillegg kan studentene gå inn på kontekst-sensitivitet – Litteratur, sosiokulturell setting, etikk, empiri. Forpliktelse og rigør. Grundighet i datainnsamling, dybde og bredde i analysene, kompetanse, fordypning, samsvar og transparens – Gode og klare argument, samsvar teori/metode, transparente metoder presentasjon av data, refleksivitet etc.

Oppgave 3. *Hvilke likheter og forskjeller foreligger mellom intervju og observasjon som metoder for datainnsamling? Legg spesiell vekt på styrker og svakheter i disse metodiske tilnærmingene i drøftingen.*

Besvarelse: Begge deler er kilder til kvalitative data, men om de blir for strukturerte, vil de ikke gi gode kvalitative data. Selv om det ikke er forventet at studentene skal gi en beskrivelse av historikken bak intervjuet er det viktig å påpeke hvilken sentral rolle intervjuet har i kvalitativ forskning. Både når det gjelder observasjon og intervju er det viktig å påpeke de ulike variantene av metodene, eller i alle fall påpeke at det ikke er kun EN måte å gjøre intervju/observasjon på. Også viktig at begge innsamlingsmetodene resulterer i tekst. En styrke om de påpeker at ulike former intervju egner seg til ulike typer analyser. utfordringer knyttet til intervju bør ta utgangspunkt i pensum. Maktrelasjon, fordommer/forutinntatthet, samt også praktiske problemer (dårlig kvalitet på lydopptak osv.) kan inkluderes. Andre utfordringer ved intervju er at det ikke alltid lar seg gjøre. Kommunikasjon er vanskelig: Hørselsproblemer, demens, små barn. Sosialt uakseptable sammenhenger: Stoffmisbruk, prostitusjon, kriminalitet.» Deltagende-ikke deltagende, struktur-naturlig. Kort historikk, antropologi. utfordringer knyttet til de ulike typene, utfordringer ved notater, innpass, etikk, osv. Intervju er blitt vektlagt i praktiske øvelser og det er en styrke om studentene kan inkludere egne erfaringer fra disse når utfordringer beskrives. Det vil også kunne være relevant å løfte frem Hawthorne-effekten knyttet til observasjon, samt. mulige remedier for å redusere dens innflytelse.